

בבית המשפט העליון בשבתו כבית המשפט הגבוה לצדק

בג"ץ 4840/16
בג"ץ 5921/16

לפני:

כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופט א' שהם
כבוד השופטת ד' ברק-ארז

העותרים בבג"ץ 4840/16: 1. מרכז השלטון המקומי בישראל
2. מרכז המועצות האזוריות
3. עיריית ירושלים
4. עיריית תל אביב יפו
5. עיריית חיפה
6. עיריית ראשון לציון
7. עיריית רמלה
8. עיריית לוד

העותרים בבג"ץ 5921/16: איגוד המזכירים והמנכ"לים ברשויות המקומיות בישראל ו-60 אחר'

נגד

המשיבים בבג"ץ 4840/16: 1. ממשלת ישראל
2. שר האוצר
3. שר הפנים
4. שרת המשפטים
5. היועץ המשפטי לממשלה
6. נציב שיוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות

המשיבים בבג"ץ 5921/16: 1. הכנסת
2. ועדת העבודה, הרווחה והבריאות של הכנסת
3. שרת המשפטים
4. שר הפנים
5. שר האוצר
6. היועץ המשפטי לממשלה
7. נציבות שוויון לאנשים עם מוגבלויות
8. נציב שוויון לאנשים עם מוגבלות

מבקשת להצטרף כידיד
בית משפט:

עמותת נגישות ישראל

מבקשת להצטרף כידיד
בית משפט:

ארגון אחווה

מבקשת להצטרף כידיד
בית משפט:

הסתדרות העובדים החדשה

מבקשת להצטרף כידיד
בית משפט:

ארגון קשר

עתירה למתן צו על תנאי

תאריך הישיבה:

ד' בטבת התשע"ז (2.1.17)

מזכיר הרכב:

טל מזרחי

קלדנית:

סיגלית דוסטר

בשם העותרים בבג"ץ : 4840/16	עו"ד שלום זינגר, עו"ד אייל גור
בשם העותרים בבג"ץ : 5921/16	עו"ד איתן הברמן, עו"ד אורי הברמן
בשם המשיבים בבג"ץ : 4840/16	עו"ד תדמור עציון
בשם המשיבים 2-1 בבג"ץ : 5921/16	עו"ד גור בליי
בשם המשיבים 8-3 בבג"ץ : 5921/16	עו"ד מיכל צוק-שפיר, עו"ד עו"ד ראובן אידלמן
בשם עמותת נגישות ישראל:	עו"ד תומר רייף
בשם ארגון אחווה:	עו"ד גיל גולדרייך, עו"ד אוהד שמואלי
בשם הסתדרות העובדים החדשה:	עו"ד יחיאל שמיר
בשם ארגון קשר:	עו"ד שרון פרימר, עו"ד אביבית ברקאי – אחרונות

פרוטוקול

- 1
- 2 עו"ד זינגר: הסעדים הם בעתירה והסעדים שלובים זה בזה האמת שלי אני מתאר לעצמי
- 3 שכולכם שואלים אותי שלא באופן פורמאלי מה אני רוצה ואומר מה אנחנו רוצים, מה שאנחנו
- 4 רוצים שידברו איתם יש פה נטל גדול שהוטל על השלטון המרכזי שלעת חקיקת החוק לא חשבו
- 5 שזה יקרה פעם, לעת התקנת התקנות כפי שרואים בנספח ב' היה ברור לכולם שזה נטל שאיש
- 6 לא בחן בו, שמחייב הקצאת משאבים שכל זמן שלא יהיה הקצאת משאבים קשה יהיה לעמוד
- 7 בנטל. כשהמדינה עשתה את החוק היא לא צירפה בפועל מישהו עשה סקר כזה או אחר, לנו יש
- 8 דברים שנעשו לפחות על ידי הרשויות המקומות, דוחות אמת שחלקם כבר בוצעו חלקם יצאו
- 9 לעבודה, עיריית ת"א לבדה העלות היא 2.2 מילארד שקל. לא כל הסכום חייב להגיע מהמדינה,
- 10 יכול להיות שהוא יכול להגיע ממקום מקור אחר. מה שאני אומר שאיש לא לקח את זה
- 11 בחשבון.
- 12
- 13 כבוד השופטת ד' ברק-ארז: איך אתה יודע שזה נלקח למשל אנשים בשילוב מוגבלות בעבודה
- 14 חלק נופל על המעבידים ואין טענה על עובדה זו שצריך להפנים חלק מהוצאות אלה איפה הדבר
- 15 שעושה את המקרה שבפנינו יוצא דופן או שונה באופן עקרוני ממנגנונים אחרים שאותה מציג?
- 16
- 17 עו"ד זינגר: גברתי שאלה איך אנחנו יודעים שלוקחים בחשבון כל מה שאני ניזון ממנו אני ניזון
- 18 כמו שיושבים השרים אין עוד חקיקת חוק, בשנת 2014 אומר שברור לכולנו ואני אקרא את זה
- 19 שברור לכולם שאין כסף ולא רק שברור שאין כסף כשיושבים על התקנות שהן נחתמו 5 שנים
- 20 לאחר מכן הם לא נחתמו כי אנשים הבינו בדרגים שאי אפשר לחתום ...

כבוד השופטת ד' ברק-ארז : יש כסף איך אנחנו יודעים שהכסף לא מגיע.

עו"ד זינגר : שמונים מיליון שקל , הערכה שלנו מבנים בעיריית ת"א שלא מקבלת אגורה מהמדינה נכון לעכשיו חצי מיליארד שקל זה סכומים דומים בעיריית ירושלים.

כבוד השופטת ד' ברק-ארז : הסכומים לא מדברים בעד עצמם מאיפה אנו יודעים שהסכומים הגיוניים לעיריית ת"א או לא אולי לעיריית ת"א יש כסף? אני גם שואלת האם מנספח ב' אפשר להבין שזה לא נבחן, אולי משנת 2016 נבחן בסך הכל עומדת החזקה של המדינה שהיא כן בחנה את הדברים.

עו"ד זינגר : גברתי תראה שיש לבחון את השאלה הזו לא נבחנה אין למדינה טענה שהיא בחנה את הדברים הנטל סביר אפשר לעמוד בו היא אומרת עשינו סקרים, לא מדויקים , אין אמירה כזו, אם המדינה היתה אומרת בחנו .

אחרי שהתייחסתי לשאלה הטענה שלי היא כפולה, הטענה שלי היא שבאכיפה אין טענה כזו החוק מכיר אני כמובן יכול לעשות כל מיני דברים בכל מיני קטעים, ניקח פס"ד עזרא שהוא הדוגמא והרשויות המקומיות אם לא תהיה ברירה יגידו אנחנו לא יכולים להגיש אותה לא לזה ולא לזה. יש פה איזה שהוא אלמנט אובייקטיבי שאיש לא לקח בחשבון. טענתנו גם שצריך לקחת את החשבון

כבוד השופטת ד' ברק-ארז : השאלה האם העתירה לא מוקדמת אולי זה נלקח בחשבון.

עו"ד זינגר : זה לא נושא להתדיינות מוקדמת. אני אומר זו לא שאלה להתדיינות פרטנית על כל מבנה ועל כל מתקן ועל כל שטח לדון בו אם יכולה הרשות או לא יכולה, לנציבות אין את היכולת לדון לרשות מקומית את תקציבה, אין לה את היכולת לדון בתקציב של הרשויות המקומיות.

כבוד השופטת ד' ברק-ארז : אז זה נתון לביהמ"ש לקבוע את התקציב.

עו"ד זינגר : אני תמיד אומר תנו לי היום סכום כזה וכזה , גם אני לא יודע היום. הייתי אומר תבחנו לנו יש טענה להגשה שהיום אנו לא יכולים לעמוד בה .

כבוד השופטת ד' ברק-ארז : יש הרבה רשויות אולי חלק יכולים וחלק לא יכולות, אולי יש ניגוד עניינים. אולי יש כסף שצריך להתחלק בקופה הקטנה ואז יש ניגוד עניינים.

עו"ד זינגר : אנו לא יודעים אם יש קופה קטנה .

1 כבוד השופט א' שהם: הם אומרים שלא הגישו דוחות וכו' וזה מורה על קושי, כלומר בעת
2 החקירה כשהיה מקום לבוא ולדבר ולהגיע לסיכומים אתם לא עשיתם את זה עכשיו אתם
3 מתעוררים שנה בשנת 2016 ומעלים את העניין הזה.
4

5 עו"ד זינגר: כפי שציינתי קודם החוק משנת 2005-2009 המדינה לא עשתה כי היה ברור לכולם
6 שהנטל יהיה גדול וצריך להיערך ואז פנינו לבג"צ התכנסו חשרים הרלוונטים אמרו לנו מבינים
7 שיש בעיות קשות וצריך להקצות כסף בואו לא נעכב את זה ונקציב כסף מאז לנו לא שותקים
8 ואומרים אוקי יביאו לנו את הכסף אומר רבותי יש לנו בעיה עם
9

10 כבוד השופטת ד' ברק-ארז: כמה כסף הוציאה עיריית ת"א?

11
12 עו"ד זינגר: עיריית ת"א הוציאה כסף בסדר גודל של מאה מיליון שקלים. מה שקרה עכשיו יש
13 שני דברים אלף חייבו את הרשויות בכל מקרה במג"ק כזה או אחר לגבי אותם שמונים מיליון,
14 נזכור שמדובר על הרשויות המקומיות הכי חלשות. שנית חלשות מקומיות זה לא רק
15 סוציאקונומי, שנית הכסף כפי שעולה הפרויקט התחיל, אבל המדינה אמרה הכסף ישולם רק
16 כשהפרויקט יתחיל וכפי שחברתי אמרה יש 5 פרויקטים שנקלעו ואנו לא יודעים באיזה שלבים
17 הם נמצאים.

18 יש רשויות שהם צוינו באופן ספציפי כי הם רצו להצטרף להטבה. היה להם מידע מוצק כרשויות
19 גדולות.

20 בתחבורה החליטו לתת משרד התחבורה החליט לתת תקציב כזה או אחר ושוב לא כ"כ ברור אם
21 יש, כמובן יש אנו יודעים שיש כי עיריית ת"א הוציאה על גישה לתחנות אוטובוס משהו כמו
22 מיליון ויותר ואין לנו טענה על זה. המדינה החליטה לסייע והסיוע הזה כנראה אכן היה
23 אפקטיבי ובו כנראה התחבורה בגדול כי המדינה סייעה כזו או אחרת. בחינוך המדינה החליטה
24 לסייע זה הרבה פחות ממה שזה נשמע ואסביר, בניית מבנה חדש מממון כולו ברשויות וחלקו
25 חיצוני ולא חיצוני, כשמתירים חובת הגשה, מי שחייב לבנות את המבנה לפי ההסכמים חייב גם
26 להגיש אותה, אתה אומר המבנה לא תקין, המדינה כנראה החליטה שתממן מה שהיא קוראת
27 110,000 ₪ לכל רשות כי המדינה הבינה שבקטע הזה יש צדק להערתנו יש הרבה יותר, אבל
28 המדינה החליטה שבנושא זה אכן יש הצדקה, הרשויות הגדולות מקבלות מהמדינה 110,000 ₪
29 שזה לא 1/3 ואת ההגשה הפרטנית קיבלו גם כן, הם טוענים שזה במלואה אבל זה לא במלואה,
30 אין סטנדרט שאומר מי יהיה זכאי ומי לא, זה לא נקבע, אם תהיה קביעה של רשויות מקומיות
31 אולי נעתור אליה אולי לא, אין קביעה היום, אף אחד לא בוחן את הדברים לא בוחן אם זה
32 אפשרי או לא אפשרי, יש אכיפה ובסוף זה לא יקרה.
33

34 עו"ד הברמן: אני רק רוצה לומר בשתי מילים של הקדמה נסתכל על הסוגיה של הגישה בישראל
35 הרגיל, זה לא עתירה רגילה וזה לא העניין, מדינת ישראל במשך שנים ארוכות ולא רק המדינה
36 אלא העולם המערבי בכלל לא טיפל בגישה ובכלים השתנתה התפיסה בעולם ישראל שינתה
37 ונולד החוק.

1 השינוי הדרמטי הוא שינוי של המדינה, הוא לא דווקא שינוי של רשויות מקומיות, אבל זה
 2 אירוע ברמה ממלכתית בסופו של חשבון החקיקה טיפלה בזה ברמה ממלכתית המימון לא טיפל
 3 בזה ברמה ממלכתית זו התמונה הכללית ואלה התוצרים שלו, במקום שניתנו משאבים, במקום
 4 שזה טופל אחרת, זה נראה אחרת, הדגשה של תחנות אוטובוס, כולם מסכימים שפחות או יותר
 5 המדינה התגברה על סוגיה זו, היה מימון לא מלא המדינה אומרת 65% לא חשוב כמה, אבל
 6 העניין טופל הנושא המהותי לא טופל על המדינה, ההפלה של כל הנושא הזה על הרשויות
 7 המקומיות זו תפיסה לא טובה. בתוך הרשויות אני לא זוכר במדויק 260 כמה רשויות אולי 10%
 8 מהם ניוזנות בתקציב זה נתונים והיתר סובלות ביתר תקציב, בחלקן יש חשש מלווה שהם
 9 אפילו לא מנהלים את העניינים כמו שהם רוצים. יש משהו לא הוגן חברי טענו את זה בעיני זה
 10 לא הוגן, קודם כל שמונים מיליון זה בערך 4% ממה שצריך משיטת המדינה. למי נתנו לנצל את
 11 זה, מה היו התנאים לניצול, אי אפשר להגיד לא נוצל.

12
 13 כבוד השופטת די ברק-ארז: אם אדוני נכנס לרזולוציה למי ניתן? האם לא עולה מחילופי
 14 הדברים הללו שעוד לפני שנכנסים לגוף הטענות יש טענה שלפני שמכניסים את החוק הזה צריך
 15 להביא בחשבון את כל השיקולים שאדוני אומר כבר זה אומר שהחוק לא, קודם כל על הנחות
 16 היסוד.

17
 18 עו"ד הברמן: אני מבקש לא להאשים אותי אני מיד אסביר את זה. השמונים מיליון תלוי כזה
 19 בחלל, זה מדובר ברשויות הכי עניות ומותנה במגייק והרשות לא יכולה לעמוד בזה, זה כמו לתת
 20 אשראי לאיש שאין לו אמצעים על מנת שהוא יביא ערבות, הוא לא יכול, זה לא פתרון, לא
 21 הפלא שלא לקחו שמונים העובדה הזו רובצת לפתחי המדינה לא לרשויות, המדינה היתה צריכה
 22 לתת נתיב לכסף זה לא שלא רצו לנצל או לא לתת לא יכולים לא מסוגלים, אתה מתנה תנאי
 23 שאי אפשר זו התמונה.

24 אני מבקש לעבור להיבטים העובדתיים. גם חבריי אומרים בהגינות, אומרים כך תוסיף ..
 25 שאינן מסוגלות לבצע את חובתן .. מכלל התקציבים הרלוונטיים העומדים לרשותם, האם מתוך
 26 כלל זה לא נשמע אמש שהיתר חזקות ה- 220 וכמה לא בטוח שהם מסוגלות, נשאלת השאלה
 27 הזו תלויה באוויר ואני מבקש לעבור לעניין החוקתי.

28 אנחנו חושבים שהכניסה החוקתית בהיבט הזה היא עשתה משהו שהוא לא הוגן, לא ראוי
 29 בתהליך מאולתר, אם נאמר את זה בצורה קצרה ופשוטה, בא מחוקק ורצה לקדם את עניין
 30 הנגישות זה מוסכם על כולם וצריך לעשות ועל זה אין ויכוח לא בחדר הזה ולא באולם זה ואין
 31 בשום מקום, הדבר הזה חייב להיווצר, אחד הכלים לביצוע היתה נטילת או הטלת אחריות
 32 אישית, אחריות אישית על ידי הפלילי. אנחנו חושבים שהדבר הזה הוא בלתי חוקתי, אי אפשר
 33 לחיות אתו במדינה דמוקרטית מסודרת יש משהו מאוד מאוד לא הוגן בתפיסה זו.

34
 35 כבוד השופט אי שהם: מה שהם אומרים אתם נרדמתם בשמירה כמה שנים ופתאום אחרי כך
 36 וכך שנים אתם מתעוררים ואומרים זה לא חוקתי להטיל אחריות.

37

1 עו"ד הברמן : אני אומר בשני משפטים קצרים האחד צריך להיזהר מאוד מאוד מלפסול עתירות
2 חוקתיות בעניין השיהוי. מחר ייוולד ילד חדש בישראל בגיל 18 שנים הוא יבוא ויגיד לכם חוק
3 מסוים שקיים במדינה לא חוקתי, או התהליכים החברתיים השתנו צריך לשקול אותו מחדש,
4 אז מה הוא יצא.

5 חוק לא חוקתי קונה לו חסינות בפני בקרה שיפוטית רק כדי שאף אחד לא ידבר עליו.
6

7 כבוד השופט נ' הנדל: מה בדיוק אתה רוצה שנעשה המדינה עשתה מאחר ומדובר בדברים
8 שבדרי"כ תחת פיקוח של הרשות המקומית, העירונית וכו'. יצאה לדרך אם איזה חלוקה
9 מסוימת, הרבה הרבה חובות שיש להם זה המציאות של מדינת ישראל בשנת 2017 זו המדיניות
10 שאין כוחות תקציבים מה אתה מצפה שביהמ"ש יעשה יקבל כל תקציבים מה זה כן, מה זה לא,
11 יש בעיה ואי אפשר להשלים עם הבעיה של אלה שזכאים לקבל יקבל, אני מתקשה להבין איפה
12 אנחנו בתמונה הזו?
13

14 עו"ד הברמן: המרכיב החוקתי אומר את הדבר הבא אי אפשר להעמיד לדין פלילי או ליטול
15 כספים פרטיים ממנהל, ממנכ"ל מהנדס או כל הגופים האלה שהחוק מנה מן הטעם שהרשות
16 המקומית לא ביצעה.
17

18 כבוד השופטת ד' ברק-ארז: אם אדם אכן יוכיח שהוא עשה כל אשר לעיל ידו אז אין בעיה,
19 שאדוני בהקשר זה צריך אני חושבת להסביר במה החקיקה הזו שונה, קשה יותר מהרבה מאוד
20 סטנדרטים ובהם נותנת אחריות על נושאי תאגיד גם כשהם לא ביצעו את הנושא עצמו במסגרת
21 הפיקוח עליהם ובכפוף לכך שהם עשו את כל אשר לעיל ידם זה מודל חוקתי מאוד מקובל אז
22 מה יום יומיים.
23

24 עו"ד הברמן: יום יומיים זה תהליך החקיקה כאן לא אפשרי הוא מנתק את הסמכות והנה
25 הראייה איך רשות מקומית מקבלת על פי חוק החלטה על התקציב שלה, החוק מונה את
26 השלבים בשלב ראשון הם מכינים הצעה, הצעה עוברת למועצה אשר מאשרת ושר הפנים צריך
27 לאשר את התקציב אלה השלבים. איפה השלבים האלה נמצא מנכ"ל, מהנדס, מנהל.
28

29 כבוד השופטת ד' ברק-ארז: אדוני מניח איזה שהיא פרשנות מאוד מפורשת שבמסגרתה גם
30 מנכ"ל אני אומר רק לצורך השאלה אני לא קובעת כמובן את הסבירות לגבי הפרשנות האם אין
31 הבדל בין מנכ"ל שבא והתריע בפני הרשות והצביע והציע מקורות תקציבים כמו מנכ"ל שאולי
32 לא עושה את הדברים האלה, אדוני מניח שהפרשנות שתבחר יושם לחוק הוא או שאין הבדל
33 למושגים אלו?
34

35 עו"ד...? לא, אני לא אומר כך, אני אומר שבמדינה דמוקרטית, ציבורית, באווירה של אינטרנט
36 של כל יום משפטים באינטרנט עצם העובדה שמגישים כנגד אדם, שחוקרים אותו, שבאים
37 לחקור אותו, כשמגישים נגדו כתב אישום...

1
2 כבוד השופטת ד' ברק-ארז: אדוני הגיע לכתב אישום שאנחנו לא יודעים, אין לנו שום פרקטיקה
3 לגבי איך שזה הופעל יש פה קצת בעיני .. אומרים הנה זה המצב זה לא תקין.

4
5 כבוד השופט נ' הנדל: אותו אדם כמובן רשאי להעלות את הטענות הפרטיות, זה לא ימנע ממנו
6 מלהעלות יש מנגנון תקציבי זה מאוד קשה לדון בזה, גם אדוני יסכים שהתביעה של מישהו שיש
7 לו כספים שבכוונה לא רוצה שיהיה מצב כזה שלא רוצה להעביר את הכספים וזה לא משכנע הם
8 לא באותו מצב, זה המצב ובשביל זה הוא הגיש, הדברים עם החוק אנו לא יודעים אם זה
9 המסגרת לעשות את זה, לא יכול להיות שום מצב שזה יהיה אשמה או לא אשמה.

10
11 עו"ד... אי אפשר ואני שוב מסביר.

12
13 כבוד השופט א' שהם: הם אומרים אם המדינה תיתן לנו את מלוא התקצוב בסדר נוכל לעמוד,
14 אתם כורכים את התקציבים עם הנושא של הסנקציות אתם אומרים הקרן לא תוכל, מה אתם
15 אומרים, אתם אומרים כך המדינה לא נותנת לנו תקציב היא בעצם מכשילה אותנו מתפקידנו
16 מצד שני היא מעמידה אותנו לדין. אם המדינה תיתן כן תקציבים זה בסדר מישהו יתרשם
17 אפשר להעמידו לדין, לכן זה בעייתי מהבחינה הזו, כמו שאמרו חברי תקופה עובדתית לא יכולה
18 להפוך לאופן כללי כאשר מדובר בסנקציות מסוג זה. אי אפשר לעשות את זה באופן כללי וגורף
19 כפי שאתם עושים.

20
21 עו"ד... תיתן המדינה כמה כסף שתיתן הסעיפים האלה אינם פרטיים בעיני ואסביר אין שום
22 קשר לתקציב לסעיפים, אני חושב שזה מדינה דמוקרטית כמו שלנו בעת זו, לא מעמידים אדם
23 בסכנה של הליך פלילי גם אם הוא רחוק גם אם הפרקליטות צריך לאשר...

24
25 כבוד השופט א' שהם: כשמדובר בדבר כ"כ חשוב גם אם הם אומרים את דברם והדבר חשוב ואי
26 אפשר להחליט כשיש נושא שמטילים עליו אחריות ומטלות למה לנקוט בסנקציות.

27
28 עו"ד... כי אין לו סמכות.

29
30 כבוד השופטת ד' ברק-ארז: יש לו סמכות על מנת לקדם דברים ולדאוג לתקציבים ואני חוזרת
31 על השאלה ששאלתי קודם, במה זה שונה למי שאחראי על בטיחות בעבודה שהוא אחראי על
32 התקציב בעבודה והוא לא זה שקובע, ויחד עם זה מוטלת עליו אחריות לפקח ולוודא שסדרי
33 עבודה הם מסודרים?

34
35 עו"ד... אני אענה לגברתי ומתנצל שלא עניתי קודם קשה לי. ההבדל הגדול הוא שמופיע נניח
36 בתחום זיהוי הים נניח חקיקות כאלו שזה מקומי, איסור שאנשים שעליהם מטילים את

1 האחריות לא מחוקק עליהם לכם אין סמכות, זה מנהל, זה בעלים או שותף לבעלים, זה אדם
2 שהטילו עליו את התפקיד הזה אלה האנשים שהמחוקק בחר לא פה.

3
4 כבוד השופטת ד' ברק-ארז: גם פה זה נושא של משרה ותאגיד.

5
6 עו"ד... כן אבל שם זה לא נאמר, את מסתכלת על מנכ"ל תפקיד בחיר כאילו המחוקק אמר אתה
7 אין לך עסק עם התקציב אתה לא יכול, לך אין סמכות אנחנו מטילים עליך את הנטל, אבל אתה
8 בעצמך אין לך סמכות, אני מרגיש התנגדות של שיטת הממשל שלנו נגד הרעיון של אדם שאין לו
9 סמכות.

10
11 כבוד השופטת ד' ברק-ארז: גם אדם שאחראי על הזיהום לא אחראי על התקציב והוא מראה
12 את יכולתו מה מטריהו?

13
14 עו"ד... החברה הטילה עליו את הנושא הזה ואמרה לו אתה אחראי על הנושא הזה, אבל אתה
15 לא יכול ללכת לעשות דברים מטריה על מנכ"ל שהוא לא נוגע בתקציב אז מה הטענה...

16
17
18 כבוד השופטת ד' ברק-ארז: המחוקק אמר שהוא לא קובע את התקציב אבל זה לא אומר שהוא
19 לא יכול להחליט. יש פרקטיקה יש הבנה.

20
21 עו"ד... המנכ"ל אין לו מעמד בחוק בהיבט הזה בכלל.

22
23 כבוד השופטת ד' ברק-ארז: אולי לעתיד לבוא כשאתה זורם יבוא בצורה יותר מדויקת, אבל
24 אנחנו בכל זאת ברשויות המקומיות יותר נרחבים.

25
26 עו"ד... אני חושב עם כל הכבוד שהרעיון שאנחנו מנתקים ומטילים על אדם אחריות מבלי שהוא
27 יכול לעשות עם זה שום דבר, זה רעיון לא טוב, לא טוב בכל ההיבט חוקתי זה לא טוב. זה לא
28 נותן זכויות אדם

29
30 כבוד השופטת ד' ברק-ארז: אם יהיה בעירייה סמנכ"ל לענייני הגשה וגם הוא לא קובע את
31 התקציב אז עליו כן אפשר להטיל את האחריות?

32
33 עו"ד... יכול להיות שאם יבוא החוק ויאמר אתה אחראי אלה הסמכויות שלך לא בתקציב יבוא
34 ויאמר אתה לא יכול לעסוק בזה.. זה לכל אורך הניהולי לא רק למנכ"ל.

35 אני חושב שיש למדינה מספיק כלים שהיא לא צריכה סנקציות היא לא צריכה להפעיל יש שר
36 שצריך לאשר את התקציב, אדוני השר אל תאשר את השר ותגיד אין נגישות בהרכב של ואל
37 תאשר את התקציב תחזיק את הציבור למה אתה מחזיק את המנהלים בני ערובה..

1
2 עו"ד תדמור עציון: ראשית נראה לי מיותר להכביר מילים על החשיבות והנגישות בחובה
3 שנכלל על המהות, העובדתית וגם על המגזר העובדתי להדגיש ולאפשר לאנשים לקחת חלק
4 בכך.

5 העתירה שלנו בראשים שהיא מבקשת מבקשת שלא יתנו צווים שלא ינקטו הליכים פלילים שלא
6 הוגשו עד היום ולא כתב אישום אחד. היו חקירות, היו מספר חקירות ספורות ממש וכאשר
7 הנציבות משתכנעת שאותו נציב משרה עושה את עבודתו נאמנה בפועל הוא לא עושה כלום.
8 יש מספר אנשים שנחקרו. חשוב לי לומר עד שלא ניתן כלים לנציבות הדברים לא זזו, מה
9 לעשות זו המציאות, אומר יותר מזה אומרים חבריי ברגע שיש תקציב מדינה הכל בסדר, עובדה
10 שנושא התחבורה הוסדר שהוסדר אחרי צווי הנגישות שהוצאו מבלי הצווים לא היה.

11
12 כבוד השופטת ד' ברק-ארז: האם זה נכון שאין שקל שהמדינה נתנה.

13
14 עו"ד תדמור עציון: לא. זה לא נכון, לכאורה העתירה לא התמקדה ב- 90 יום. אותם שמונים
15 מיליון שקלים מותנים לרבות הרשויות החלשות במדינה.

16
17 כבוד השופטת ד' ברק-ארז: כלומר אף רשות אפילו החלשה ביותר במדינת ישראל מדינת ישראל
18 לא תיתן לה שקל אחד?

19
20 עו"ד פרימר: עוד לפני כן אחזור ואומר לא כל הכסף שאפשר להשתמש בו הצבענו על שורה של
21 נציבים ברשויות החדשות ביותר שחלק נשלחות לנגזרות יש החלטות ממשלה שניתנות למגזרים
22 אחרים שבין היתר הם משתמשים בו לאותו מגייק שאנו מדברים עליו, מה שנעשה בין המדינה
23 לבין השלטון המקומי הובהר שהם כספים שיכולים לשמש את הרשות יש פה עניין של סדרי
24 עדיפויות שהרשות קובעת לעצמה, צודק חברי שהרשות לא יכולה להתערב. זו בחירה שנמצאת
25 בתוך סדרי העדיפויות של התברה. במישור זה הצבענו על שורה של דברים. לגבי אותם שמונים
26 מיליון אכן דיברנו על מגייק כל הסכום הזה עומד לרשותם של הרשויות במעמד מ- 1-4
27 לאחרונה בחודשים האחרונים נעשה שינוי לשלטון המקומי הוא אמר כך במקום שהמגייק יהיה
28 פיר הוא יהיה באופן כללי כלומר לקחת את כל הכסף ויבחרו במה להגיש ותשמשו בתקציב
29 המדינה מבלי להביא מהבית ואת היתרה הם יצטרכו להביא מהכיס שלהם.

30 התקציב של המדינה ניתן בעקבות ביצוע, אני לא בקיאה בכל המתכת, אבל כפותחים פרויקט
31 במערכת מרכבה ונשמר לה תקציב והם יודעים מהו ומובטח לה שהיא תקבל את התקציב בסופו
32 של דבר. השימוש במגייק מאפשר לרשויות להשתמש בזה לעדיפויות שלה.
33 אני רוצה להפנות לשלטון המקומי שהזמינו את הרשויות לשמוע על השיטה איך להגיש ומיד
34 אפנה לנספחים האלה וגם אני רוצה להפנות לנספחים מ-9 ומ-8 לענייני מימון שנעשו
35 בנובמבר 2016.

1 כבוד השופטת ד' ברק-ארז: האם אי פעם נבדק האפשרות לתת משהו מהתקציבים האלה, כמה
2 פעמים אפשר לספור את אותו כסף פעמיים שלוש כי לא בכדי ניתנים התקציבים האלה, האם
3 התקציבים האלה ניתנים לרשות חלשה שצריכה למטרות אחרות אומרים בסדר תשמישי בכסף,
4 אני רוצה להבין המדינה אומרת זה מאוד חשוב אם היא אומרת זה מאוד חשוב אז אין מקום
5 וזה לפחות לגבי חלק מהרשויות, משהו לא יקרה כדי לבטא את הציבור?
6

7 עו"ד פרימר: נדמה לי שזה עד 20% וזה יכול להגיע לעשרות זה סוג של לקיחת אחריות גם אם
8 האוצר חושבים, זה ממש לא שווה ושווה אבל זה חשוב בעינינו משום שהמחוקק הטיל את
9 החובה הזו על השלטון המקומי הוא הטיל את זה גם על המדינה להטיל את זה קודם כל מה
10 שהמחוקק הטיל על השלטון המקומי ולכן לקיחת האחריות הזו היא חשובה.
11 העתירה בעצם למעשה מנסה לפרק את הנציבות מהכלים שניתן לה.
12

13 כבוד השופט א' שהם: האם אני מבין שמה שהסתתר מאחורי זה שלא ישבו שני גורמים כדי
14 לבחון מה העלויות ובמה הם יכולות לשאת מבחינה התקציבית שלהם מה המדינה צריכה
15 לעשות, לקיים איזה שהוא דיון כולל בסוגיה.
16

17 עו"ד פרימר: נוכח הטענות שהועלו ניתן לשלטון המקומי בשנת 2021 בעוד שהמשק החברתי
18 אמור להיערך עד שנת 2017 שנית ניתנו כל מיני דברים אם זה נניח פארקים לא כל פארק היתה
19 כן חשיבה להקל, וחשיבה כמובן שאומרת הערכות מושכלת ומדובר בשנת 2005 והתקנות
20 הותקנו בשנים שלאחר מכן והדברים האלה באו לידי ביטוי הלכנו לרשימה של סדרי דיון
21 למעשה הטענות שמעלים כאן בשנת 2012-2013 שרי המשפטים דאז והיה איזה שהוא שיח.
22 לעניין לא מדברים אתנו אני מפנה למכתבים שפונה הנציב שיושב כאן באופן ספציפי ל- 6
23 רשויות מקומיות אומר להם יש לי תקציב, לא ניצלתם דברו איתי, אני רוצה לראות איך אתם
24 ממשים את התקציב, זה לא לדבר? בוודאי שכן.

25 עתירה היא מאוד גדולה, אין מספיק תקציבים ואנו מביאים את זה לפי נושאים ואיפה עומדים
26 הדברים, ראינו שבחינוך לא בוצע, ראינו שבתוך התקציבים שבפנים קיבלתי ונעשה לאחרונה
27 אין עדיין ובהחלט יש מקום של אחריות של הרשות שהיא למעשה האחראית, הראינו יותר מזה,
28 הראינו שגם חובות שאין קשר בינם לבין התקציבי לא מקוימות עד שיוצאים בזהירות רבה
29 אחרי שורה של מדעים, אבל יכולה להישמע טענה של רשות שאומרת שאני לא יכולה להנפיק
30 רשימה, הראינו את הצווים שהוצאו. משרד הפנים מימש 6 מיליון שקלים ל- 200 רשויות
31 שמגיע להם כדי לעזור להם, עדיין בלי הכלי הזה הדברים האלה לא קרו. אני מקווה שהוועדה
32 המקומית שבדקנו גם כן זה לא בוועדה רפואית ועדיין הוציאו צווים כדי שהדבר יזוז. הגישה
33 הפרטנית אם יש ילד שזקוק בבית ספר משרד החינוך ממך, אפשר לפנות למשרד החינוך ולבדוק
34 ועדיין יש רשויות שלקח להם 4 שנים לבצע את זה. התקציב בא מהמדינה, אבל התקציב מובא
35 מהרשות, התחושח היא שיש צעקה מאוד גדולה, אבל כשפונים בפועל מה קורה בשטח על מה,
36 איזה תשובות ואיזה מטלות שלא קשורות רואים שיש פה אי לקיחת אחריות מספקת מטעם
37 השלטון המקומי, אני הייתי מצפה שיוגש דבר כזה אחרי שכמעט כל הרשויות היו באות ואומרת

1 זה התקציב שהגשתי זה השיעור של התקציב שחסר לי, כמה נתונים חסר לי ויש פה תחושה
2 כללית שלא הובן נכון, אין ספק שיש פה מטלה כבדה, אבל מצד שני אין ספק שיש פה דברים
3 שיש להיעשות עד היום שעד כה ייעשו, לשפר זה לא רק מה שהמדינה נותנת אלא שהם עושים.
4 אני יודעת על שני רשויות שפונים לתקציב אם יש תקציב ופונים אליהם לסייע להם אני חושבת
5 שאפשר, אני מעריכה שאם נמצא את עצמנו בעוד כמה שנים, אז יכול להיות שיוכל חברי
6 להשמיע את הטענה, אבל זו לא הטענה זו טענה כללית שלא מבוססת שאומרת אנו לא
7 מסוגלים.

8 אני חושבת שיש אטימות בין הרשויות החזקות שעותרות כאן ויכולות להסתדר בעצמם.
9 רשויות חלשות גם הם נהנו מהתקציב, אני חושבת שהעתירה הזו היתה צריכה להיות מוגשת
10 אחרי כל המאמצים שנעשו ולא כך.

11
12 עו"ד מצב ימין: ראשית מחוק שנת 2005, 11 שנים לעתירה אפשר לדחות וזו עמדתה של
13 המדינה, יחד עם זאת ראשית יש בינינו ספק לגבי שאלת הפגיעה בזכות חוקתית שאנו נפנה
14 מדוע שאלה זו התעוררה בנושא עבירה שיש עליה עונש מאסר יש שאלה האם העבירה פוגעת.
15 הטלת אחריות אישית על נושא משרה תאגיד שלא נולדה פעם ראשונה בחוק זה יש שורה
16 ארוכה של חוקים שנעשו דומה יש חוק המים, העם שילוט וכו... כשבא המחוקק לחוקק הוא
17 הסתכל מה קיים בחוקים אחרים או חוק שנחקק בשנת 1997 שנקרא איכות הסביבה תיקוני
18 חקיקה זה היה הכיוון, ההכרעה של המחוקק היה להציל את הנגישות כמו כל הדברים
19 המסוכנים שלהם היה גישה. החוק הזה היה ונועד להגשים חוק חוקתי. הזכות לנגישות אנו
20 מדברים על נגישות לבין סנקציה אזרחית שנועד להגשים זכות של אדם חוקתי אחר. תכלית
21 החוק ראויה ולא נרחיב בנושא התכלית.

22 סמכות האכיפה של הנציבות והאופן הזה הוא מאוד מרוסן גם בבחינת המנגנונים אין אחריות
23 לכך צו הנגישות בעצם הקים את האחריות הפלילית והוא גם קונקרטי, הוא יוצא אחרי
24 שהנציבות שולחת התראות ונותנת לרשות עוד לפני שיוצא הצעה. במקום שיצא צו נגישות היא
25 מחויבת לו ויצא צו. זה מפורט בתגובה של חברתי לעתירה השנייה הוצאו צווים ובסך הכל
26 נפתחו 8 חקירות פליליות שאף אחת מהן לא הובילו להעמדה לדין, הם כן הובילו להעמדה
27 לנגישות, כלומר נושא זה עובד.

28 תיקי חקירה נסגרו אחרי שצו קיים.
29 בנושא להעמדה לדין גם בפתיחה לחקירה וגם בהעמדה לדין זה לא היה וכל דבר כזה מתקבל
30 ומזה טעון אישום בדרגים האלה.

31
32 כבוד השופט אי שהם: איך אתם קובעים מי בעל התפקיד הרלוונטי.

33
34 עו"ד בצד ימין: בעקבות החקירה הרלוונטית שקובעת מי אחראי לכך. נכון לא בהכרח המנכ"ל
35 יכול להיות גם ראש הרשות.

36 המנכ"ל לא אחראי לכך שהרשות תאשר את התקציב המנכ"ל כן אחראי לאופן יישום התקציב.
37 הוא אמור לוודא שהתקציב מגיע לאנשים הנכונים.

1 במקום שימצא שהמנכ"ל עשה כל שביכולתו בפני כל הגורמים הרלוונטיים, פיקח אחרי
2 תאריכים נתן הנחיות לבעלי תפקידים במצב כזה שהוא יראה שעשה כל שביכולתו לא יעשה
3 כלום. ברור שמהנדס העיר לא יועמד לדין על זה שלא קיבל תקציב, כל אחד בתפקידו. אם
4 המנכ"ל קיבל את הכלים ולא עשה יכול להיות שזה הוא ואולי הרשות. בסוף לא הוגש עד היום
5 כתב אישום אחד.

6 הריסון מבחינתנו כפי שהסברנו והוסבר בתגובת המדינה לעתירה השנייה יש הרבה נושאים
7 ותחומים שאפשר לקדם מתוך התקציב הקיים ולכן הטענה של חבריי שהכל כרוך בעצם זה
8 שהמדינה תתקצב היא טענה שאנו לא מקבלים אותה למשל בתחום התחבורה, משרד התחבורה
9 תקצב. האחריות של המנכ"ל יכולה להיות לפנות למשרד התחבורה ולבדוק שיבצע את עבודתו
10 זה משהו מובהק בתחום אחריותו וסמכותו של המנכ"ל זה לא מקרה דוגמא להליכים אבל זה
11 דוגמא לגורם המרכזי.

12 לעניין המבחן השלישי של המידתיות נעשות בחלק גדול מאוד מהמקרים בזכות צווי נגישות
13 ותיק החקירה נסגר כך לעניין מבחן העלות מול תועלת, המבחן לגבי משרה היא כן חשובה, כך
14 שאנחנו סבורים לגופן של הטענות שאין מקום לכך.
15

16 עו"ד גור בליי: אני אוסיף דבר אחד הטענה המרכזית של חברי לגבי הפרדה בין האחריות
17 לסמכות גם ביהמ"ש הנכבד התייחס, גם אם מסתכלים על הדוגמאות השונות בחוקים שאנחנו
18 שהמדינה החליטה עליהם רואים שיש הרבה הגבלת אחריות יש עלויות, באחת העבירות זה
19 גורם זיהום אוויר בלתי סביר, לצורך כך נדרש לעשות התאמות, שורה של פעולות שיש להן
20 עלויות, גם יכולה להיות הטלה על מנכ"ל או על גורמים בעירייה גם אם הם צריכים כסף.
21 כשאתה מונע למנוע הרבה פעמים דורש תקציבים במיוחד בצפון הם השקיעו הרבה כסף כדי
22 לפנות ועדיין יש אחריות על כך והדגש לעשות כל שניתן מבחינתן בהקשר זה אין שום דבר שונה.
23 גם פה צריך כסף וגם פה רוצים לקמט וגם התייחסנו שהרבה פעמים אני נמצא בפניכם להגן על
24 החוק ולמה לא נקטתם באמצעים אנו מדברים על מישור תיאורטי ולא מעשי, הם פשוט לא
25 פעלו כאשר היה החוק לא קרה שום דבר, כאשר המדינה מדברת על שנים עד שלא יצא צווים
26 מדובר על שנים. זה משהו של ניסיון העבר שמדובר על כך. מעבר לכך בגלל שיש צו נגישות שיש
27 לגביו צו שנתון על ביקורת מנהלית, למשל חברי טען על נושאי משרה, אני מניח שלא יעשו את
28 זה, אבל אם הטענות לפיקוח יפנה לגורם זוטר ברשות המקומית, בוודאי שיש פה טענה טובה
29 וברור שמדובר על הדרגים הגבוהים ביותר, סביר שכך תפעל הרשות וחזקה על כך.
30

31
32 עו"ד תומר רייף: מרשתי "אשמה" בשתי עבירות אלה צריך להבין מה ... צריך להניד כמה
33 דברים על התהליך החוק לשיוויון קבע שכל התקנות צריכות להיות עד לנובמבר 2014 חלפו
34 שנתיים ולא נעשה דבר ואז פנינו לבג"ץ. זה תהליך כל התהליך הזה גם מה לעשות נמצא פה
35 חברי שאני מכיר אותו, בגלל העתירה שהוגשה התחילו לאט לאט, אני אומר בכוונה לאט לאט
36 להתקין את התקנות, זו עתירה יוצאת דופן כי ניתנו צווים על תנאי ואח"כ ניתנו צווים וכאן
37 הבינו בהרכב של כבוד השופט רובינשטיין וכל כמה זמן לקבל עדכון מהכנסת כדי לוודא את

1 התקנות, כלומר יש לנו תהליך ארוך ומייגע שכולם שותפים לו, זה לא נעשה שפתאום מנחיתים
 2 על הרשויות תקנות, יש פה תהליך שמתפים את הציבור את הגופים הרלוונטים ובסוף לאחר
 3 מספר שנים מותקנות תקנות שכולם יודעים עליו וכולם מבינים במדויק מה המשמעות של אותן
 4 תקנות וגם כאן יש תגובה נהדרת של המדינה שמראה שגם את הרשויות שיתפו, דבר שמראה
 5 שהיה פה תהליך. רשמתי משפט שאמר חברי בפתח דבירו, כולם חשבו שזה יקרה. כלומר מתי
 6 שהוא נצטרך להתמודד, משפט זה מלמד את מדינת ישראל, שכל אחד אומר במשמרת שלו בוא
 7 נחכה קצת קדימה, אבל מה לעשות צריך לעשות את זה במיוחד שקבעו לוח זמנים יוצא דופן,
 8 כלומר כל רשות מקומית כל נושא משרה צריכים בצורה מוסכמת ואחראי כמו אדם אחראי
 9 שמקבל לידינו את הגה הפיקוד לבנות לוח גן ואני אומר את זה כאזרח מודאג. כשקראתי את
 10 הדברים יש כמה תגובות מדהימות, יש תקציב ולא נעשה, נתנו תקציב לילדים מוגבלים ולא
 11 קרה כלום. המקרים החדשים הכי קל להרכיב אותם שהם חדשים ומסתבר שגם כאן לא נעשה
 12 דבר, אני אומר כאזרח מודאג רשימות שלא העבירו שלא עולה כסף. יש להגיד אין מה לעשות
 13 צריך לבצע את העבודה, מהר בלוח זמנים שקבע המחוקק, אי אפשר לתת פה הנחות, מי שרוצה
 14 הנחות פטורים יש את כנסת ישראל החקיקה. ביהמ"ש זה למיטב ידיעתי לא קובע תקציבים
 15 ולא עומד במבחן של תוצאות הגבלה וכולנו עו"ד ותיקים מבינים את זה. נהפוך הוא יש פה
 16 מערכת של איזונים.
 17 חוק השוויון סעיף 2.6 הוא תוק יסוד, לכן אני חושב שאי אפשר פה לדבר על איזה פטורים או
 18 הנחות ויתרה מזו אני גם חושב ואומר את זה אגב כאמירה שהיא נכונה בפרט במדינת ישראל.
 19 צריך להכניס לראש שהעדר אכיפה שווה העדר אכיפה אם לא תהיה אכיפה לא תהיה ענישה.
 20 ממה שאנו קוראים פה מתנהלים בכפפות משי. המונע בנציבות עושה את זה במידתיות עם
 21 הרבה תבונה בשיקול דעת והכל כדי לא להגיע לכתב אישום כי באמת כשיוציאו כתב אישום
 22 משהו קורה.
 23 כתבתי חוות דעת לדירקטוריון של חברה שיצא חומר רעיל, אמרו לי מה אני צריך לעמוד שמה
 24 ולבדוק אם דלף משהו שחור, אז כן יש להם אחריות של נושא משרה.
 25
 26
 27 עו"ד אביבית ברקאי - אהרונוף: שמענו רבות על נושא המשרה על שם, עורכת הדין שלא
 28 יכולה לעלות למשרד שלה וזה ההישג. בתכלית החקיקה שגם היא עוסקת לא בהקצאות לא
 29 בלוגיסטיקה, לא בתוכניות למרות שכולם בחלק ביישום, אלא בזכויות שביהמ"ש זה הגדיר
 30 שזכות יסוד שווה כבוד, נוסחה מאוד פשוטה שמסתבר שהיא לא פשוטה. גברתי שאלה במה
 31 שונה נושא זה מיתר הנושאים שבהם בעלי המשרה אחראים. אומר ההבדל הוא הבדל תפיסתי,
 32 הבדל מודעות, הנושא של זכויות הנשים מגבוליות לצערי תמיד בסוף. הנושא של שוויון לחוק
 33 הוא לא של הסדר של המחוקק הוא חוק שביהמ"ש זה הגביל אותו ליסוד וזה ההשתהות שאנו
 34 שואלים ההיסוסים הבקשות שלא לקיים את זה, זה ביסוד אותה זכות יסוד שהיא זו שעומדת
 35 לנגדם. יעלה על הדעת שיגיע לכאן מנכ"ל של גוף מסחרי ויטען בפני ביהמ"ש שקשה לנו שמה
 36 שהמחוקק חוקק קשה לנו, זה כולל אחריות פלילי. ההליך כאן הוא חסר תקדים עם מה שנעשה
 37 עם כל השחקים, האיגוד כאן הם לא חלשים, הם קיימו מעל 100 דיונים בוועדות הכנסת, הגענו

1 כחברה אזרחית, נאלצנו לוותר על רשות המועדים נדחו שוב ושוב, היה לעותרים זמן מעל
2 ומעבר בתוך הליך חוקתי, עכשיו כשהגיע זמן הפירעון, זמן שצריך לבצע אותם וועדות שהם היו
3 הם טוענים שקשה להם.

4 יש כאן חוסר מיצוי הליכים מצד העובדים במובן היסודי והעמוק, הייתי אומרת זלזול בהליך
5 המנהלי שהמחוקק פרס והחוקק שבו יכלו העובדים ונמנעו לעשות את זה, מעין שביתה
6 איטלקית במקום לבוא עם הנציבות בדברים ואם צריך לבקש ולעמוד במבחניה ולשכנע אם
7 אומרים קשה לנו, גם הרשויות הקטנות, החלשות, הגדולות. אנו מכירים את הרשויות הגדולות
8 שנמנעות לעשות את הדברים למרות שהכסף נמצא בקופה, לאומת זה הרשויות הבינוניות תוך
9 כמה ימים הדברים מסודרים, כלומר אין כאן עניין של כסף, יש עניין של רצון, רצון טוב,
10 שהמחוקק קבע לגבי בירור ודברים פרטניים.

11 קלדנית: סיגי

12
13
14 עו"ד גולדרייך: אני רוצה לציין רשות מקומית עיריית קריית ביאליק שהיא לא רשות מיוחדת,
15 אך היא נכון להיום מונגשת. השאלה היא לא שאלה של מחסור בתקציב. השאלה היא שאלה של
16 סדר עדיפויות. אחת מנציגת ארגון הנכים יושבת בקואליציה ודואגת שסדר עדיפויות י היה כזה
17 שהמבנים והמקומות השונים יונגשו. לכן, זה מאוד מקומם לומר שאין כסף וכו'. המדינה נותנת
18 תקציבי פיתוח אדירים לעיריות וזה כתוב בתקציב שזה מיועד בין היתר להנגשה. עירייה
19 שנמצאת קרובה לעיריית קריית ביאליק, שלוקחים ומקימים מגרש כדורגל, למען לא משנה מה,
20 ואז זה מסביר מדוע לשכות הרווחה, אני לא מדבר על מבנה ציבור. גם המגרש לא הונגש.
21 הושקעו שם 600 מיליון דולר והמגרש לא הונגש. מתי הוא הונגש? כשהוגשה בקשת הנגשה. אין
22 לנו בעיה שיוספו תקציבים.

23 אחת העותרות מדלן סכניני בית ספר שלא היה מונגש, היתה משותקת בכל גופה והיא היתה
24 תלמידה טובה, וכל מה שאביה ביקש שהכיתה תרד מקומה שניה לקומה ראשונה. הוא הגיש את
25 הבקשה למנהל בית הספר זה לא עזר, הוא פנה למנכ"ל העיריה והם לא הסכימו.
26 נכון גם בעיריית תיפה, גם בעיריית נתניה שגם היום הם נותנים אישורים למבנים ולמדרכות שלא
27 מונגשים וזה לא עולה כסף. הם פשוט צריכים לא לתת את האישורים. הם צריכים לתת את
28 התקציב והשאלה היא גם שאלה תקציבית.

29
30 עו"ד שמיר: אנו סומכים ידינו על עמדת המשיבים. כן ביקשנו להצטרף כמשיבים, על נושא
31 שילוב הנשים בתעסוקה. לפי דו"ח מבקר המדינה דו"ח 64 רק מחצית מהאנשים עם מוגבלות
32 משולבים בחוק העובדה וזאת מהסיבה של חוסר הנגשה. מדובר על אוכלוסייה של 700,000
33 אנשים מחצית מכך לא עובדים כשהם יכולים לעבוד בגלל בעיית הנגשה. אני מדבר על פגיעה
34 בזכויות האדם ובחירויות האדם לעבוד ולהגשים את עצמו הזכות לחירות והזכות לשוויון ולא
35 צריך לפרט את הפגיעה הקשה בכל זכויות היסוד. משרד הרווחה מדבר על הפסד של 5 מיליון ש"ח
36 בשנה לולא אותם אנשים היו משולבים בחוק העובדה. זכויות אדם עולות כסף, אך זו לא סיבה
37 להתחמק ולא להעניק זכויות אדם. גם אותנו זה אלץ אותנו לשנות תקציבים, מה לעשות?

1
 2 כבוד השופטת ד' ברק-ארז: נדמה לי שבאופן אמיתי, אין מקום להתפשר מבחינת רמת ביצוע
 3 החוק, אם כי במובן מסוים כולם טוענים בלהט נגדה רשויות המקומיות, ולכאורה מבחינתכם
 4 שהחוק יבוצע, אכפת לכם באמת אם התקציב יגיע מהמדינה? כולם פה טוענים נגד העתירה, בה
 5 בשעה שהעמדה יותר או טכנית לומר שאנו לא מוכנים לפשרה מבחינת ביצוע החוק. מי ישלם?
 6 זו שאלה בין הרשויות לבין המדינה.

7
 8 עו"ד שמיר: המשמעות היא לדחות עוד את הנגשת המקומות, או שלא תהיה חובת הנגשה. מה
 9 לעשות, לצערי במדינה שלנו אם אין איום ממשי הדברים לא נעשים. לכן ביקשנו להבין גם את
 10 הזווית הזאת של אנשים שנעדרים ממקומות העבודה בדיוק בגלל הנושא הזה.

11
 12 עו"ד ג'בארה: חבריי פה אמרו דברים רבים חכמים ונכונים. אחדד שתי נקודות. אנו בארגון
 13 קשב זה ארגון שפועל בפרישה ארצית. אנו פועלים בשטח. כל הזמן אנו מקבלים פניות מאנשים
 14 עם מוגבלות, בין היתר על אי הנגשה. מתוך הנציבות אנו רואים שזה משהו, אנשים עם מוגבלות
 15 זקוקים לכלים של הנציבות. אנו רואים שכשהנציבות מתערבת הדברים פתאום משתנים.
 16 הנקודה השניה, מה שנאמר פה, הנושא של הנגשה הוא לא נושא תקציבי, זה ענין של סדר
 17 עדיפויות. ראינו הנגשה של בתי ספר שאנשים מגיעים לאוניברסיטה ומי שממן הוא משרד
 18 החינוך ולא הרשויות.

19
 20 עו"ד זינגר: מי שקורא את העתירה שלנו רואה שאנו לא מתעקשים לפגוע בסטנדרט ההנגשה.
 21 יש אמצעים רבים שרשויות מקומיות יכלו לפגוע בסטנדרט ההנגשה. מה שאנו חושבים שאם
 22 רוצים שההנגשה הזאת תקרה אין ברירה אלא שהממשלה תשב ותחליט.

23
 24 כבוד השופטת ד' ברק-ארז: מתי לאחרונה פניתם לממשלה?

25
 26 עו"ד זינגר: בשנת 2016 פנינו 3 פעמים. יש ישיבה שהתנהלה במשרד ראש הממשלה. איש לא
 27 מכחיש שיש בעיות. איך מסתכמת הישיבה?

28
 29 כבוד השופט א' שהם: אנחנו שומעים שבכנסת היו 102 ישיבות.

30
 31 עו"ד זינגר: לא ישבו אתנו. עד שחברי לא הגישה תשובה לא ידעתי על הישיבה הזאת (מצטט
 32 מהתגובה). אנחנו לאורך כל שנת 2015 פונים ואומרים שיש בעיות. מהעתירה הזאת דוגמת
 33 העתירה שחברי הזכיר לא תישאר על שולחנו של חברי, כולל אנחנו. ייתכן מאוד שהם יגיעו
 34 למסקנה.

35
 36 כבוד השופטת ד' ברק-ארז: אדוני מציע שנערוך פה כרגע בדיקה לגבי כ-200 נכים?

עו"ד זינגר : ממש לא.

עו"ד הברמן : אנו חוששים מאוד שהדבר הזה לא יקרה ללא תיאום. גם המימד הפלילי לא יואיל. לא יהיה משהו שיאפשר לחברה הישראלית ביחד לעבור מפאזה לפאזה.

כבוד השופט נ' הנדל : אנו מציעים שתחזרו בכם מהעתירה תוך שמירת הזכויות. זה חוק חדש, זה דבר שכולם מסכימים שהוא מאוד חיובי. אני יכול להבין, ואני לא רואה את הרשויות המקומיות כאויב של כל אחד. יש תקציב מוגבל, יש בעיות בתקציב, יש גם את בעיית הביטחון. לכן אין לי טרזוניה. בית המשפט ניסה להיכנס לנושא של התקציב. אין לכך סוף. למה ילדים לא מקבלים תקציב אלה שאלות קשות מאוד והמטרה של בית המשפט לא להיות המטה אלא בית המשפט צריך לפקח על הממשלה. העתירה כרגע מאוד מאוד כללית. לא ניתן לדעת איזו סנקציה לתת או לא לתת. הדברים מתקדמים. יש בעיות מבחינתכם שאני יכול להבין, אך לא עד כדי כך שנתערב. יש עתירות, יש גישה של בייביסיטר שדוחפים את הגלגלים משיבה לשיבה. נתת דוגמא טובה מעתירה אחרת שם זה נכון לעשות, פה זה עלול לגרום נזק. יש להביא לסיום העניין עכשיו.

לגבי ההיבט הפלילי, שהעלית, באופן אישי יש לי קצת סימפטיה בנושא הזה ברובד הכללי, שעכשיו יש כלי חדש בין המנהלי למשפטי, יש קנסות, אם זה פלילי אולי זה לא מאסר, בכל זאת זו הרשעה. בבגצים קודמים כשהדברים הללו הועלו, בכל מה שנקרא הרגולציה הפרטית, לא ניתן להעלות, גם כאן המדינה נוהגת בזהירות רבה, וגם כאן לא נתערב. אנו נצא לכמה דקות, עד שנתחיל את התיק הבא. אתם תשקלו את עמדתכם. היה ולא תסכימו, יינתן פסק דין.

קלדנית : גלית

לאחר הפסקה ;

עו"ד זינגר : אנו מקבלים את הצעת ביהמ"ש.

עו"ד הברמן : גם אנחנו .